

ZOMBOR és VIDEKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca 166 szám, Falcione-féle ház.
Kiadóhivatal:
Céblát Károly könyvnyomdája, Kossuth Lajos-utca.

Felölős szerkesztő:
Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Nepentitoknak: Egész évre 8 kor., Félévre 4 kor., Egy negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Apponyi a felekezeti békéről.

Az egyetemi ifjak Szent Imre ünnepekörre november 4-én szentelte fel zászlaját és ezzel együtt megünnepelte a magyar katolicizmusz kilenc százados jubileumát. Az ünnepélynek kiváló fontosságát adott gróf Apponyi beszéde, aki a felekezeti béke ápolására, a más polgárok megbecsülésére hívta fel a fiatal ünneplőket. Apponyinak ezt a határozott, félreértést nem tűrő lépését annál többre becsüljük, mely oly egyesület ünnepén történt, a melynek jó része van az egyetemen uralkodó felekezeti villongások elő idezésében. A beszéd óriási hatást kellett. Szépségei elragadók. Apponyi szinte csodát művelt a szó hatalmával.

Apponyi-beszédének, eszmemenetelét a mely a szóközi művészet teneké, a következőkben adjuk:

A zászlóról, mint nemes törekvések jelképéről szólt először a szónok. Majd átlért a kereszténység kilencszáz éves jubileumára. Hangsúlyozta, hogy a keresztény erkölcs tan áldásos szerepet játszott állami létünkben és az emberi-

ség fejlődésében egyaránt. A szeretet törvénye fékezi a létért való küzdelem hevét és féktelenségét. A siker megóvja a tulkapásoktól, a sikertelenséget a kétségbeeséstől. Nem tehetnek tehát, ugymond, az ifjak hazáknak nagyobb szolgálatot, mint azzal, ha a szabadság és egyenlőség intézményei mellett megvédik a kereszténységben nyert választékos alapot, amelyen a társadalmak és államok biztonsága nyugszik. Aztán így folytatta Apponyi:

De akarjuk ott és ugyéson mód szerint, amelyet az emberiség mai fejlődési stádiuma és hazánk alkotmánya megjelöl. Hitünk tanai változhatlanok a keresztény alap ugyanaz, ami volt és ugyanaz fog lenni az idők végéig: de az emberi társadalom folytonos evolúciójában van és így ama változhatlan tanok érvényesítésének módja is változik, ama nélkülözhetlen alap-elhelyezkedése módosul. Ma melyebbre süllyedt — régi épületek fundamentumához hasonlóan és talán kevésbé látható, de szilárdabbá tehető, mint valaha volt, mert a külső intézményekből az emberek szívébe helyezkedett át. A keresztény magyar birodalom megalakításának idejében — és még sokáig

az államhatalom hivatalos kereszténységében volt letéve és ebben kereste biztosítását, mert akkor — kevés kivétellel — az állampolgárok zöme szívesen követte a hivatalos vallást. Az embernek ez a lélektani dispoziója az idők folyamán gyökeresen átváltozott: a modern ember — és itt a modernséget legtágabb értelemben veszem — és egy olyan szellemi fejlődést jelölök meg, amely századokra terjed vissza — nem fogad el tanokat, legkevésbé vallási tanokat a hatalomtól; benső meggyőződést kíván, s ennek a benső meggyőződésnek útját állja — nem hogy azt elősegítene — a külső hatalomnak bármilyen beavatkozása valamely tan mellett; ezzel a pártfogolt tan csak gyanussá válik és ellenszenvessé; és az isten iránti engedelmesség megtagadása gyakran a lelkiismereti szabadságnak az államhatalommal szemben való legfőbb megvédéseket tűnik föl. Az emberiség e lélektani átalakulásának fel nem ismeréséből pusztító és eredménytelen vallásháboruk keletkeztek, melyekkel édes hazánkban a nemzeti önállóság és szabadság körül harcok is szüszvegyültek.

Irtóztató szenvedések, megpróbált-

A „ZOMBOR és VIDEKE” TÁRCZAJA.

Keleti ég alatt.

Palesztinában.
Irtá: Dömötör Pál.
(Vége).

Szerzőt a szent helyek látása annyira megihlette, hogy meghatottságának „Gondolatok a szentsír templomában” című alatt egy egész fejezetet áldoz, mely a keresztény vallásnak prózában írt valóságos apoteozisa; ott pedig, hol Jézus imádkozni tanította meg a tanítványait, maga is elmondott egy szép turista-imát, melyet csak abból az okból nem írtatunk ide, mert cikkünk már is hosszúra nyúlt, pedig van még mondani valók.

Nagyon terjedelmessé válnék ez ez ismertetés, ha a felsorolt fejezetekből, ugy azokból is, melyeket nem említtem, mint a „Tulkapás és hitbuzgóság”. A zsidók szent kerületéről Jeruzsálemben” a

„Móriah hegye hajdan”, „A zsidók panaszfalánál” stb. című részletekből csak pár sornyi szöveget idéznék.

Csak arra a megjegyzésre szorítkozom, hogy mindezek a fejezetek, mint maga az egész könyv, szebbnél-szebb festések keretében a legalaposabb néprajzi tanulmányokat nyújtják, melyek megírásánál szerzőnk az erős megfigyelő s éles ítélőtehetség, a mély filozofia és a nem egyszer éles ironia soha el nem hagyja.

Szerző előadási módszere — ha ilyenek nevezhetjük — tárczaszerű. Ő mindent a benyomások tükrében lát és látat. Nem ír rendszeres munkát oly értelemben, hogy előbb a beuzott ország, tartomány vagy egyes helyek egész történetét, a látottakból elkülönítve, előre bocsátaná, hanem a látottakból és széles tudása tárházából, erős synthetikai érzéssel összefoglalja mindazt, ami az ő nézőszempont-

jából a helynek, a hely történetének és népe életének concret képét adja.

Semmivel se kiesinyíthető az ezzel szemben említett rendszerű előadás, de a szerző előadási módja sem, mert szerző az ő előadásával a mellett, hogy mulattat, nem kevésbé ismertet is, sőt kedvet ad a leirt helynek a tudomány szempontjából bővebben való tanulmányozására is.

Amit a könyvre kifogásképp felhozhatok, az a nem egy helyen előforduló ismétlés, meg hosszadalmasság és több helyen túltömöttsége (a néha hibás) képes kifejezéseknek, néhol kerettségé a jelző szavaknak az egyszerűség rovására. Pedig az írásban az egyszerűség a főszabály, a szópompa a kivétel. Mindig, kár, ha az író e kettőt felcseréli, mert így keletkezik az írás dagályossága. Szerző néhol közel áll ehhez, néhol benne is van ebben.

Igy:

A pitymalatra azt mondja: „Deren-

Tisztogasd szájadat és fogaidat naponta reggel és este a legjobbnak elismert

MENTHOLOS

szajvizzel és fogporral, akkor fogaid szépek és egészségesek maradnak!

Szajviz üvegje 1 kor. 20 fill., a fogpor doboza 1 korona.

Kapható: TÁRCZAY ISTVAN gyógyszerárában Zomborban, Kossuth-utca.

tások, veszélyek és válságok árán értünk oda, hogy alkotmányunk sarkalatos tételei közé iktattuk a lelkiismereti szabadságot és a vallási egyenjogosságot beleiktattuk nemzeti fejlődésünk konzervatív vonásához híven, a történelmi alakulások tisztelgetben tartásával, beiktattuk oly módon, hogy e szabadság úgy testületi mint egyéni tekintetben érvényesülhessen, hogy tehát az egyházak vallási és kulturális feladataik teljesítésében gátolva ne legyenek. Nemzetünk benső békeje van köve e két sarkalatos tétel sértettségéhez, valamint ahhoz hogy fenntartva hitelvünk egész szigorát, távol állva a vallási indifferentizmus jellemgyengítő tévelygéseitől, mégis testvéri szeretettel és a honfiai szolidaritás érzelmeivel öleljük magunkhoz más vallású testvéreinket úgy, hogy nemzeti feladataink teljesítésében magyar és magyar közt se különbség, se válaszfal, se versengés ne legyen, hanem az a szoros egység, melynek megbontása a minden oldalról ostromolt nemzetre biztos pusztítást hozna.

És ezzel élénkbe szabotott nemcsak hazafiai, de vallási köteletségünk is. Az isteni gondviselés, mely e nemzetet annyi viszontagságon át fenntartotta mely annak amily nehezen teljesíthető, épp oly könnyen felismerhető missziót adott itt a nyugati kereszténység a határszélén és amely megengedte, hogy vallásilag megoszoljon, mindezen tények útján világosan követeli tőlünk, hogy alkotmányunk azon alapvető elveivel és a társadalmi együtlet azon föltételeivel ragaszkodjunk, amelyeknek minden megsértése, de sőt minden kérdésessé tétele — a nemzetet végveszélybe sodorhatja. Ne férhessen e tekintetben a magyarországi katolikusoknak és különösen hazánk katolikus if-

juságának irányzataihoz a kétértelműségnek, a kételynek még árnyéka sem.

Midőn egyházaink igazait követeljük, semmi más nem kérünk, mint a szabadság és jogegyenlőség elveinek lojális alkalmazását az ő érdekében is és ha valamikor harcra készülhénk, az csak akkor volna, de akkor annál nagyobb erővel, ha vagy ezt tagadnak meg tőlünk, vagy amint más országokban látjuk, amaz elvek eltorzításával és hipokrita hazugsággá gyalázásával a vallásatlanságot akarnak államvallássá tenni és azért nem kérünk bocsánatot, hanem szent hitünk tanait büszkén nyilvánítjuk életünk programjának, akkor ezzel nem fenyegetünk senkit jogában, nem sértünk senkit érzelmeiben nem bontjuk szét ezt a nemzetet; hanem ellenkezőleg: beleviszünk annak életébe olyan erkölcsi tényezőket, mely azt a benső romlás veszélyeitől megóvják, mely benne a társadalmi erőket fokozza és a honfiai erényeket hatványozza, kincseit hozzuk magunkkal a testvéri szeretetnek hazánk minden fia iránt, melyekből ki nem fogyhatunk, bár meddig kellene is azokat kellő viszonzás nélkül pazarolnunk.

De bizom benne, hogy ily uton haladva, kivívjuk zászlójunknak azok tisztelgetését és szeretetét is, akik e zászló alá nem sorakoznak. Igazán meg fogják szeretetli szent hitünket, amint az megérdemli, hogy szeressék, mert meg fogják azt ismertetni a maga igaz valójában, nyílt és bátor szóbeli hitvallással, nemcsak, de főleg életükkel és tetteikkel. És most végezetül, szerencsét kívánok önöknek ifju barátainak a hit, tudomány és hazafiság felbonthatatlan ígért hirdető zászló kibontásához, kitartást kívánok önöknek e zászló követésében és hűltséget azon irány felismerésében, amely felé azt előre kell

vinniök egyházunk és hazánk fényére nagyságára, emelkedésére!

Közegészségünk.

Zombor szab. kir. város közigazgatási bizottsága folyó hó 5-én ülést tartott, melynek igen érdekes és fontos tárgya volt: a főorvosi jelentés. Ebből a jelentésből ugyanis kitűnik, hogy közegészségünk nem a legjobb lábon áll. A gyermekhalandóság nagy, mert a dyphtheritis ismét pusztít. Az öregek között is igen sok nyavalya uralkodik. Szóval: a halál megint szorgalmasabban suhogtatja kaszáját, mint rendes körülmények között.

Véleményünk szerint a zombori betegségek ellen az orvosok hatalma nem elég. Nálunk, éppén úgy, mint más városban csakis akkor lesz fogantatja az orvosi rendelkezéseknek, ha nemcsak az orvosok, hanem a nagy közönség is megteszi mindazt, a mit a közegészség megkövetel. Csak az ilyen egyetértő munkától várható siker és eredmény.

Ismeretes, hogy milyen eltoppult és hiányos, Zomborban különösen a szállási lakosoknál — a közegészség és különösen a családi egészség iránti érzék. Hiszen a betegségek nemcsak ott pusztítanak minálunk, a hol orvosok egyáltalán rendelkezésre nem is állanak, mint például a szállásokon, hanem ott is, a hol orvosi segítség nem hiányzik.

De ahol orvos jár is a házhoz, még ott is azt tapasztaljuk, hogy annak tanácsát és rendelkezését nem teljesítik lelkiismeretesen. Meghozatják az orvosságot, de be nem adják. Ha ilyen körülmények között a baj bekövetkezik, akkor azt mondják, hogy még az orvos sem tudott segíteni.

Parasztaink között még mindig a babona és a kurukszás virágzik.

Ritka család az még, különösen a nép tömegeiben, a mely a jó egészség és a szakértő kezelés értékét méltányolni tudná. Ebben a tekintetben csakis a népevelés segíthet.

Csak hogy a népevelésünk tekintetében is szomorú adatokkal szolgál a legtöbb közigazgatási bizottsági ülés.

Az ismétlő iskolákba nem igen járnak. Családjeinket hol a gazda hol a szülő nem engedi iskolába. A megélhetés gondoljai nagy akadályok itt is.

Legalább is 1-2 nemzedék alapos felnevelése kell, hogy ezek a bajok orvosolva legyenek.

Mint minden jónak, úgy a jó közegészség iránti érzék fejlődésének is a népiskolából kell kiindulni.

Ha tehát azt kívánjuk, hogy a közegészség érdekében tett szükséges intézkedések a gyakorlatban hasznos is hajtsanak, úgy elsősorban a népiskolában kell a gyermekeket a közérdek felismerésére és ápolására szoktatni.

Ezért szükséges, hogy az egészségbeli követelményeknek elsősorban már a népiszkola különösen és feltétlenül megfeleljen, hogy onnét a lakosság nagy része példát vehessen. A tisztaságnak és különösen az ivóvíz körüli eljárásnak mintaszereinek kell lennie.

E mellett szükséges, hogy a növényedések a közegészségügyi alap ismeretekre oktattassanak.

Hírek.

* **Személyi hír.** Özv. bajsai Vojnits Lukácsné Szemző Jozefa asszony, báró Luján István főispán édes anyja, fiának látogatására városunkba érkezett.

* **Kinevezés.** Ófelsége a király Juhász Ernő és Kneföly Ede m. kir. honvédtiszthelyetteseket a 6. honvéd gyalogezred újvidéki zászlóaljhoz hadnagyokká nevezte ki.

gésbe hajlik." (57 lap.) A nap hajlik alkonyra, de nem derengésbe.

„Már többször melegítették szíves lakomákon" (67 lap.) Vagyis: Lakomákon többször barátokztak.

„Idegek lázás hangyfutása után" (70 lap.) Vagyis: Idegessé váltuk után.

„Ezerhetes hajadonok" (185 lap.) Husz éves leányok talán?

„A ruha gyöngyén simult a testük szobrászati részéhez." (194 lap.)

„Látta, minő győzelmek fakadtak a keresztény vitézek harcokévének a vérbőségéből." (200 lap.)

Mond ilyeneket is: „Az igazgató jókodott" (68 lap.) Vagyis: Alig találta helyüket.

„Mesterfogás volt az, hogy az országból szívjon magába életét a világvárossá kialakult főváros (Jeruzsálem), amelyen keresztül folyt az ország vérkeringésének a főere. Nemzeti erők kifejtése! Ünnepi ragyogvány. (124 lap.) Hogy jön ez ide?

Az ilyenek már az egyszerű kifejezések és a világos előadás, szándékos kerülésére s a nem egyszerű szavak, szópom-pák keresésére mutatnak.

Pedig, hogy a szerző az ilyen különlegességekre mennyire nem szorult rá, eléggé mutatják a könyvből fennebb

idézett szép helyek, melyek festők, jellemzők, a nélkül, hogy a nyelv egyszerűsége ellen vétenének.

Mert más a szemléletes előadás, ami nem nélkülözheti az életeleven építőtonokat, metaforákat, képeket, hasonlatokat — a minő előadásnak leírásoknál különösen helye is van — és más a nyelv dagálya, mely utóbbi az említett nyelv és írási szépségeknem a megfelelő helyen, módon vagy mértékben való használata által azonnal előáll.

A könyv becséből, értékéből azonban ezek az apró foltok mit sem vonnak le. Oly könyv ez, melyet nagy élvezettel olvashat mindenki s hogy benne lapozott, nem bánja meg senki, sőt kedvet kap bizonyynyal Palesztinának, főként ott a szent helyeknek a meglátogatására.

Felemlitem még, hogy szerző a mű végéhez a fejezetekről oly tartalomjegyzéket függesztett, mely egyszerűsége az egyes fejezetek tartalmára is rövid mondatjelzésekkel reámutat; továbbá a szövegképek jegyzékét — lapszámokra utalással — és az idegen szavak betűrendes táráit is csatolta, mi mind jó tájékoztató a könyv lapozásánál, olvasásánál.

* **Egyházmegyei hírek.** Udvary Géza előző betegsége miatt nyugdíjba helyeztetett. — Dr. Pompéry Aurél Sztanisíról Palánkára s Weinert Péter Palánkról Sztanisírsra kápláni minőségben áthelyeztettek. A Kubinyi Viktor távozásával megürült szabadkai elemi iskolai hitoktatói állásra Aczél Gyula kezei káplán nevezetett ki. — Kuczka Péter szerep múlt hó 28-án pappá szenteltetvén, káplán minőségben Kappuzinára küldetett.

* **Pályázat.** A zombori kir. törvényszéknek aljegyzői állásra pályázat van hirdetve. Pályázati kérvények 2 hét alatt nyújtandók be.

* **Közigazgatási bizottsági ülés.** Zombor szab. kir. város közigazgatási bizottsága november 5-én délután 3 órakor rendes ülést tartott báró Vojnics István dr. elnöke alatt. Az ülésen jelen voltak: Dekker Pál tanácsnok, Fehér Gyula apát, Gyurisics György főjegyző, Gráff Nikácz tanfelügyelő, Hauke Imre polgármester, Kerekes János kir. ügyész, Koczkar Zsigmond kir. tanácsos, közjegyző, dr. Poppovics István főorvos, Pocsay Sándor ügyész, Vukicsévics A. M. képezdény igazgató helyettes, dr. Zákó István és dr. Altöldy Árpád. Az ülés elején báró Vojnics István üdvözli Ternovszkyt, az új pénzügyigazgató-helyettest, a ki ez alkalommal először jelent meg a közigazgatási bizottsági ülésen. Ternovszky meghatottan mondott köszönetet és a főispán valamint a bizottság jóindulatba ajánlotta magát. Az egyes előadók jelentései majdnem kivétel nélkül megjegyzés nélkül véteztek tudomásul. A főorvos jelentéséből idézzük, hogy városunkban az általános közegészségügyi állapot októberben nem volt oly kedvező, mint szeptemberben. Ennek oka a gyermekeknek észleltbántalmak felépésében keresendő, melyekbe a halálozások gyakoriak voltak. A ragályos kórok közül a dyphteritis és a hasi gennymáz nagyobb mértékben mutakoztak. Hatvanhat halálozással 79 születés áll szemben. Október hónap összesen 44 pár lépett házasságra. Vita csakis Gráff Nikácz tanfelügyelő előterjesztése után fejlődött. A tanfelügyelő ugyanis az általa megjejtett vizsgálat alapján jelentette, hogy az ismétlő-iskolák alig felelnek meg rendeltetésüknek. A katolikusok alig veszik azokat igénybe, a görög keletiék pedig egyáltalán nem. Indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság ez iskolazékeket szigorubb felügyeletre utasítsa. Az indítványhoz legelőször is Fehér Gyula apát szólott hozzá és igazolni iparkodott, hogy az iskolazékeket ebben a tekintetben szemrehányás nem érheti. Az iskolazékek megtesznek minden lehetőt. Lehetségére pedig senkikem kötelezhető. Minden tanköteles behivatik. Ha csak kevesen járnak az ismétlőiskolába az egyéb okokban leli kútforrását, az ismétlő iskolákra a legszegényebb néposztály van utalva. Ennek a tagjai pedig olyan szomorú viszonyok között élnek, hogy ha ma nem keresnek, hát holnap niucs mit emiők. Azt a leányt, a ki ismétlőiskolába akar járni nem igen fogadják fel eselődnek. Az iskolazékek mindent elkövetnek, de lehetőségére senkikem kötelezhető. Kéri, hogy a tanfelügyelő indítványának az iskolazékekre vonatkozó paszusa hagyassék ki, illetőleg módosítsassék. A főispán és Gráff Nikácz tanfelügyelő felszólalásai után a tanfelügyelő indítvány némi módosítással elfogadtatott. Végül a tavollévő bizottsági tagok elmaradása a főispán indítványára igazoltatott.

* **A zombori Sport-Egylet új tagja.** Majdák István, pénzügyi tisztviselő a zombori Sport-Egylet rendes tagjai közé lépett.

* **Szép esküvő** volt kedden délután a zombori izr. templomban. Pártos

Samu tanító kedves leányát Herminát vezette oltárhoz Elfer Ódón budapesti vasúti hivatalnok. A fiatal párt Dr. Fischer Mihály főbírói eskette, a ki lendülettel szép beszéddel intézett hozzájuk. Este az örömszüllők vendégszerető házában gyűlt össze szépszámú közönség: az egész hitközség képviselve volt, akik tisztelettel üdvözölték a pártos tanítót, aki már egy egész nemzedéket nevelt fel. 98 sürgöny és számtalan üdvözlő kártya érkezett, melyek közt ott volt báró Vojnics főispán, apatini Ferebach Antal stb-ek is. A fényes lakoma alatt felhangzottak a tósztok, melyek éltették a fiatal párt és a házigazdát, aki meghatva mondott köszönetet. Majd a fiatalok táncra kerekedtek, melyet csak a hajnal sugarai tudtak szétoszlatni.

* **Testvérgyilkossága Sápónán.** Rémsérgy testvérgyilkosság szemtanúi voltak folyó hó 6-án délután a sáponyaiak. Sztricsévits Mladen földműves 25 éves suhancz bátyjával Sztricsévits Istvánnal a lehető legjelentéktelenebb dolog miatt összeveszet és e közben annyira erőt vett rajta a düh és a harag, hogy behohant a szobájába és onnan egy forgó pisztolyt hozván elő bátyjára 3-szor lőtt és azt életveszélyesen megsebesítette. Sztricsévits István életben való maradásához kevés a remény. A rendőrség azonnal megjelent a helyszínen, de a gyilkosnak csakis hiult helyét találta, mert az megszökött. Tegnap azonban sikerült őt a rendőrségnek elfogni. Azonnal át kísérték az ügyészséghez. Sztricsévits Istvánnak a sértettnek véres ruháját és a testéből kivett egy drom golyót bűnjelként szintén az ügyészségnek adták át. A vizsgálót tolyik.

* **Agárverseny Szabadkán.** Szombaton lesznek az agárversenyek Szabadkán. Erre az alkalomra Zomborból Szemző István, Ferebach Károly és Roheim Zsigmond nagybirtokosok, valamint a zombori előkelő társaságnak számos hölgytagja is átrándul Szabadkára.

* **Dr. Tatics Péter,** a budapesti büntető törvényesék jegyzője, a Magyarországon rendezett nemzetközi Sportversenyek zsűritagja, 100 koronával a zombori Sport-Egylet alapító tagjai közé lépett.

* **Talált hulla.** Folyó hó 4-én reggel úgy 6 óra tájban Filipovits Konrád bezdáni illetőségű hajós egy 40 évesnek látszó férfi hulláját fogta ki a fűrdőház közelében a Ferebach esatornából. A hulla magas, nyulánk természetű, vöröses hajú, szőke szemű, ritka vöröses bajuszú férfiú, öltözéke: szürke posztó nadrág és kabát, fekete báránnybőr sarka, szürke téli harisnya és bőrpapucs a lábán. Kinézése és öltözéke után ítlve német ember lehetett a szerencsétlen.

* **Eljegyzés.** Ungár Izidor (Uj-Verbász) eljegyezte Valentin Malvin kisasszonyt Baján.

† **Halálozás.** Molnár Károly takarékpénztári tisztviselő m. hó 26-án, 25 éves korában, Baján elhalt.

* **Uj lap Szabadkán.** F. hó 10-én „Közérdek” ezimem új heti lap jelenik meg teljesen független és főleg ellenzéki programmal. A lap élén egyik közismert kiváló nagybirtokos fog állani.

* **Zsarolás.** Az „Ujvidék”-ben olvassuk: Stangora Mita szállási lakos és földbirtokos m. hó 18-án névtelen levelet kapott azzal az utasítással, hogy 2000 frtot kendőben egy megjelölt árokan éjjel tegyen le, különben idei szalmáját és jövő évi termését felgyújtják. Strangora a kapitányság tanácsára a megjelölt árokan csakugyan helyezte el egy megterheltnék látszó kendőt s éjjel a névtelen levélről tényleg megjelent, de vesztére, mert a közelben elrejtett 3 rendőr őlesipte. Midőn a rendőrök a városba ki-

sérték, utközben megszökött, de egy napl hájsza után újra elfogták és kísült, hogy Matya Misa kiszácsi lakos és évek előtt Strangora bérése volt, aki így könnyű módon akart nagyobb összeghez jutni.

* **Nyugdíjazás.** Az „Igazságügyi Közöny” szerint Izalits Vazul dr. bacsulai királyi eljáró-bíró nyugdíjba lépett.

* **Örült leány a háiban.** Ifkovic Ivandekics Katalin munkásleányt mintegy 3 hét előtt vittek ki a kórházba, minthogy az elmebetegség tünetei mutatkoztak rajta. Az elmult pénteken egy alkalmas pillanatban megszökött a kórházból és hazament szüleinek lakására. Tegnap este felöltözött selymruhájába, nagy magot tűzött a hajába és meztelen elment a parasztabáza. Az inspekciós rendőrök tömör a leány viselkedése, telefonálta a mentőköz, akik a háli helyiségből ki vették a leányt a kórházba.

† **Halálozás.** Zsoldos Pólexta postae és távirda kiadóó t. hó 3-ikán Szabadkán 22 éves korában elhunyt. Temetése tegnap délután ment végre nagy részvét mellett.

* **Tolvaj tamburás.** Jaksa Matyas tonpai lakos Nemeth Albert korsmájában alaposan berugott. Kiment a korsmáduvára, ott eselést és elaludt. Ezt fölhasznalta Bucsek József tamburás és kivette zsebéből 80 koronát tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség a panasz folytán megindította a nyomozást s a pénztárcát meg is találta a tamburásnál, aki beismerte tettét, de azt állítja, hogy csak 20 korona volt benne.

* **Elhunyt ezredes.** Bartholy Lajos honvéd-ezredes a szabadkai 6-ik honvéd-gyalogezred volt parancsnoka tegnap délután hosszas betegség után 5 órakor Budapestben elhunyt. Az elhunyt ezredes a mult évben vonult nyugalomba betegsége miatt, 4 évig volt a szabadki 6-ik honvéd-gyalogezred parancsnoka, ugy a polgárság, mint tisztársai a legnagyobb szeretettel vették körül. Julius hóban bucsuzott el szabadkai tiszt társaitól, amikor is varakozási illetékek helyeztetett. Innen Lussin Piccolóba ment, ahol a nyár egy részét töltötte. A nyaralás után Budapestre költözött családjával. Folyton betegeskedett s éppen ematt utóbbi időben a tényleges szolgálatban nem vett részt. A szabadkai ezred-parancsnokságot tavraltalag értesítettek volt parancsnokának elhunytáról.

* **Közgyűlés Baján.** Bajó város törvényhatósági bizottsága t. hó 8-án d. u. 3 órakor Schmausz Endre főispán elnöke alatt ülést tart, ugyanazon napon délelőtt a közigazgatási bizottság tart ülést.

* **Eljegyzés.** A czepléti Ungváry László-féle hírneves gyümölcsfaiskola vállalat czegyezetője és belfagja Ungváry Sándor jegyet váltott Nagy-Kőrösön id. özv. Czira Lajosné leányával, Maresával.

* **Esernyő kedvelő.** Azon tisztelt úr, aki vasárnap délután 2—3 óra közt az „Otthon” kávéházból egy majdnem új esernyőt elvitt, figyelmeztetik, hogy az esernyőt oda tegye vissza, ahonnet elvitte, vagy pedig adja át ezen lap kiadói-vatalában, mert használt úgy sem veheti; tulajdonosa rá fog ismerni, és aztán más módon követeli majd vissza tulajdonát.

* **Betörések Vaskúton.** A hét folyamán a szomszédos B-Vaskúton két ízben is jártak betörők. Első alkalommal két kereskedő üzletben fordultak meg az éj homályos lovagjai, elemelve az egyik kereskedőtől árúkat, a másiktól pedig vagy 10—15 koronát készpénzben. A második kirándulásnál a vaskúti fogvastási szövetkezet tisztelték meg látogatásukkal, a honnan azonban elriasztattak a nélkül, hogy a legeszekeylebbit is ellophatták volna. A tetteseket a csendőrség nyomozza.

* **Öngyilkosság.** Baján Baróczy Péter járásbizottsági díjnok, Baróczy Ernő megyei járási állatorvos fia, szombaton reggel a vasúti (fekete sas) szálloda

előtti padon föbe lötte magát és rövid idővel azután meg is halt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

* **Férfj bosszúja.** Miklós István adai lakós véres bosszút állt Zentán szolgálatban volt feleségén, mivel az ismételt kérdésre sem akart hozzá visszatérni. Már a múlt évben is külön váltak, mert a férj indulatos ember lévén, durván bánt nevével. A szerencsétlen asszony sok könnyögre, de főleg gyermekeire való tekintettel, a kardesonyker visszatért urához, mivel egész kukoriczatörésig kihuzta. Ekkor azonban férje bántalmazása elől Zentára menekült és itt szolgálatba állt. Múlt hó 25-én elfjött gyermekeivel Miklós István és másnap felkereste az asszonyt. Eleinte körlelte, jobb bánásmódot ígért neki, de mikor látta hogy rá sem hallgat, kést rántott elő és az utcán a járókelők szemelátára leszúrta. Miklós ezek után bosszúját kitöltvén, önként jelentkezett a kapitányságnál, a hó vallomása alapján nyomban letartoztatták.

* **A ragadós állati betegségek állása** Bács-Bodrog vármegyében október 31-én. Veszétség: apatini j. bajai j. Szántóva 1 u., kulai j. Bács-Kula 1 u., németpalánkai j. Wekerlefalva 1 u., ó-becsei j. Petrovosczelló 1 u., zombori j. Kerynyaja 1 u., Takonykór és bőrtérreg: bácsalmási j. Bácsalmás 1 u., kulai j. Kuczura 1 u., Új-Verbász 1 u., németpalánkai j. Német-Palánka 1 u., topolyai j. Bajsa 1 u., Kis Hegyes 1 u., Pászér 1 u., Juhhimlő: bajai j. Bikity 1 u., Csataalja 1 l. Rihkór: apatini j. Priglevicza-Szt. Iván 1 u., óbecsei j. Petrovosczelló 1 u. Sertésvész: kulai j. Torzsa 1 p., titeli j. Tittel 6 u., ujvidéki j. O-Futtak 9 u., zentai j. O-Kanizsa 1 u., zombori j. Sztanisics 1 u.

* **Áthelyezés.** Buttola János ujvidéki honvédfőhadnagy kezelőtiszt Munkácsra helyeztetett át és helyébe Soltér János hadnagy neveztetett ki.

* **A „Zombori Iparos Dalárda” dalestélya.** A zombori iparos dalárda november 3-án sikerült dalestélyi rendezett a zombori iparoskör helyiségében. A műsor minden egyes száma kielégítette a várokozásokat. Különösen tetszettek: Varga Kálmán pompás hanggal előadott magyar népdalai és Molnár István szavalása, a ki „A hordár” című monologot adta igen szépen elő. A dalárda régi hírnevéhez méltón oldotta meg feladatát. Kár, hogy nagyobb közönség nem jött össze erre az igazán élvezetes dalestélyre. Felülfizettek: Steiner Lajos, Zsulyevics Ernő, a zombori iparos önképző-egyesület 2-2 koronát, Méri Ignác, Sztankovics Péter és Engel Manó 1-1 koronát, a kinek a dalárda ezután is hálás köszönetet mond.

† **Gyászshir.** Vették a következő gyászjelentést: Kamjonkai Dr. Szemző Mátyas nagybirtokos mint férj, kamjonkai Szemző Arthur m. kir. honvéd főhadnagy, kamjonkai Szemző Elemér es. és kir. dragonyos főhadnagy, kamjonkai Szemző Aglae, István és Gyula mint gyermekei, Baró La Roche Antonia szül. saárdi Somsich grófnő, saárdi gróf Somsich Józsefné szül. saárdi gróf Somsich Paula és saárdi gróf Somsich Odón mint testvérei, kamjonkai Szemző Betty szül. Fritsch, mint menyje, valamint kamjonkai Szemző Adorján és Lajos mint unokái és az összes rokonság, mélyen elszomorodott szívvel jelentik szeretett és felejthetetlen hitvesse, illetve anyjuk, testvérük, anyósa és nagyanyjuk Méltóságos kamjonkai Szemző Mátyasné szül. saárdi gróf Somsich Agosta úrnőnek 1900 ik év november hó 2-án déli 1 órakor hosszu szenvedés és a halotti szentségek átjatos felvétele után, életkora 56-ik évében történt gyógyszer elhunytát. A felejthetetlen boldogult

drága teteme november hó 3-án fog Pusztá-Deszpót-Szent-Ivánon beszenteltetni, innen Pusztá-Kulára szállítatni és ott a római kath. szertartás szerint november hó 4 én d. u. 3 órakor a családi sirkápolnába örök nyugalomra helyeztetni. Az engedszelők szentmise áldozat november hó 5-én d. e. 10 órakor fog a pusztá-kulai családi sirkápolnában az Úrnak bemutatattani. Deszpót-Szent-Iván, 1900. november 2.

* **Eljegyzés.** Batta Béla dr. szege-di aljárásbíró eljegyezte Bodrogi Leona kisasszonyt Szabadkán.

* **Állami segély.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az új-verbázi gymnasium állami segélye czimén 7000 koronát vett fel e jövő évi költségvetésbe.

* **Beiratkozás a földmives iskolába.** A palicsi földmives iskolában befejezödték a beiratkozások. Huszonhat tanuló jelentkezett. A venni sancte f. hó 11-én lesz a palicsi Dezső-kápolnában.

* **Vétkes bukás.** Derner József szabadkai rőfoske-eskedő ellen a múlt nyáron a szabadkai kir. törvényszék elrendelte a csődöt. A hitelezők meg is kapták követelésüknek egy részét, mindazonáltal sok maradt fódözötténi. A szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsa ma délelőtt tárgyalta a csődésedet, amikor is Derner Józsefet vétkes bukás miatt 300 korona pénzbírságra, esetleg 30 napi elzárásra ítélte. Az ítélet jogerős.

* **Baleset a rendőrség börtönében.** Lehozski Mátyas adai lakos a tegnapi délutáni vonattal Szabadkára érkezett. Betért egyik kocsimba, ahol alaposan berugott. Az utcán garázdálkodott, miért is a rendőrség bekísérte. Rézszes állapotban leült egy székre, ahonnan leszedült és fejét valami éles tárgyhoz vágta. Az előhívott mentők bekötözték a sebtét és a rendőrség ma visszatolonczolta illetőségi helyére Adára.

* **Bélyegsikkasztó törvényszéki szolga.** A szabadkai kir. törvényszék ma Barkány István volt törvényszéki napidíjas szolga ügyét tárgyalta Cráiniceau Mihály törvényszéki bíró elnöklete alatt. Avval volt vádolva, hogy a törvényszékhez benyújtott perekben leszedte az iratokra ragasztott bélyegét és értékesítette. Összesen 43 korona bélyeg tünt el ezen az uton. A tárgyaláson vádolt beismerte, hogy a bélyegét leszedte, de később megtérítette a kárt. A kir. törvényszék a vád és védelem meghallgatása után 3 havi fogházra és két évi hivatalvesztésre ítélte a volt törvényszéki szolgát sikkasztás miatt. Az ítélet ellen ugy a kir. ügyész, mint vádolt felfolyomást jelentett be.

* **Tiszti ellenőrzési szemle.** Poros atllák és az unatkozástól beroszódott kardok előkerültek hétfőn a ruhás szekrény zugaiból. Tartalékos hadnagyk és főhadnagyk magukra vették a kikéfélt atllákat, s felkötötték az ugy a hogy kifényesített kardokat. És mentek feszes, eddig tartalékban lévő ruganyos léptekkel ellenőrzési szemlékre. És jöttek — miután egy kevés ceremónia történt velük a szemlén — még feszesben és még ruganyosabban a nap örómére egész lefekvésig magukon hagyván a kikéfélt atllát és a kifényesített kardot. Mert a ka-tonai régula ilyen napokon megegedi nekik ezt az ártalan luxust is.

)(Valódi francia gummy és hal-hőlyag tuczatja 80 krtól 4 frtig, **Engel Mór** uri-divatárk raktárában Zomborban.

)(*As élet mindenek felett.* Mindenki saját akarata szerint rendezi be életét. Mindemellett azonban ezt csak viszonylagosan tehetjük, mert mldnyájan alá vagyunk vetve egy magasabb akarataknak, a mely ellen hiába küzdünk. Vannak, akiknek élete telve van örömmel és boldogsággal, de a legtöbb em-

ber bizony sok szerencsétlenséggel, szenvedéssel kénytelen megküzdeni. A legborzasztóbb az egészség elvesztése. Fájdalmas betegség hamar tönkre teszi a nyugalmas napokat s szenvedés út tanylt ott, ahol vigásgnak kellene lenni. Mert mi drágább az egész-ségnél? A vagyon, a családi boldogság, a baráti szeretet elveszti értékét, ha a betegség által elgyengült test szenved. Pedig hát mindenkinek joga van az élethez. S éppen ezért írják e sorokat. Meg keli találni a módot, hogy a jogos örömöknek, az életnek örülhessünk. Az egészség alaplőltétele a tiszta ellentállásra képes vér. Ha különféle körülmény következtében e tulajdonságok egyikét vagy másikat elveszti, új gyógyszert kell alkalmazni, mely a veszteséget kipótolja. Csodálatosan hatásosak a vér teljes újraelőltői, a Dr. Williams-féle Pink-pilulák. Visszaadják a beteg egészségét, elgyengült erejét. A vérszegénység, sárgaság, idegbetegségek, reuma, bármily legyen is az oka, elmulik alkalmazasuk által. Herz István perjamosi lakos levele is bizonyítja: Boldog vagyok, — írja — hogy tudhatom önökkel, hogy a Pinkpilulák felesem egészségét teljesen helyreállították. Kétm.ök e pilulák s nagyon jótékony a hatásuk, fiamon is próbát tettem velük s már azon is eszrevehető a hatás. U még szedi a pilulákat s én reménylül várom az eredményt. Kaptató minden gyógyszeriarban, valamint a magyarországi fővártárban Török József gyógyszerésznél, Budapest, király-utca 12. doboza 1 fit 75 krtét, vagy 6 doboz 9 frtért.

)(*Hetedik magy. kir. szabadalmazott osz-lálysorsjáték.* Az előtűnk fekvő tervezet szerint az I. osztály luzása már november 15. és 16-án lesz mely alkalomból figyelmeztetjük olvasóinkat azon körülményre, hogy ezen sorsjáték erelei csak akkor lesznek teljesen kihasználva, ha a játékok már az I. osztálynál megkezdjük. Több oldalról értesülünk, hogy ezen alkalommal a kereslet ismét igen nagy, ezért ajánlatos, ha mindenki jókor beszerzi sorsjegyét. A sorsjegyek ára az I. osztályhoz: $\frac{1}{2}$ sorsjegy 12 korona, $\frac{1}{3}$ sorsjegy 6 korona, $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3 korona, $\frac{1}{5}$ sorsjegy 1 korona 50 fillér. Ha körültekintünk a különböző föelárusítók között, akkor Török A. és Társa bankházat, Budapest Váci-körút 4/a, mely egyike a legnagyobb detail üzleteknek, ajánlatjuk, mert ez a cég egy szerencsével játszik és körül-belül 4 millió korona nyereményt fizetett ki vevőinek. Aki Török A. és Tsa budapesti bankházában Váci-körút 4/a sorsjegyet vásárol, a legjobb kezekben van.

Színház.

Szombaton, november hó 3-án színre hozták a „Gyurkovics leányok” cz. 4 szakasos életképet. Herczeg Ferencnek ez a pompás ötlettel telt, szellemi színparkozó darabját kitűnő és teljesen összevágó előadásban élvezték. Két-szeresen örvendünk e szép sikernek, mert színtársulatunk egy tagja, kibem már első felléptekor felismertük a nem mindennapi rátermettséget, most először nyert tehetségének megfelelő működési tért és alkalmat avatottságának a bebizonyítására és egész tudásának a kifejtésére. Azt hiszem, nem nehéz azt kitalálni, hogy itt Lonniczi-ról van szó, ki ezuttal a Horkai Feri szerepében elejétől-végig oly briliánsan és a kellő elegancia mellett anny természetességgel játszott, hogy egy csapásra felküzödtte magát a társulat legjelesebb tagjai közé. Róla való véleményünket e néhány szóban összegezhethetjük. Kitűnő bonvivant színész, csak akarnia kell. Mindenben méltó volt a most „leleplezett” Lonniczi kiváló alakításához társulatunk egy dédelgetett kedvencének, Dulics Mariskának szép játéka, a melyben fiatalos csintalanság és kifogyhatatlan jókedv párosult a legnagyobb életséggel és keresetlen női bájjal. Azt hiszem, nem

járok messzire az igazságtól, ha azt mondom, hogy a Gyurkovics leányok Micije Dulicsnak talán legjobb szerepe.

Mulasztást követkedj el, ha ki nem emelnéd Berki (Kovácsy-eredes) jótékát, mely sok oldalú tehetsége újabb bizonyítékának tekinthető, valamint L. Perczel M. (Gyurkovicsé), Szalóky (Gida) és Gyárfás (Sándorffy) ügyes és gondos alakításait nemkülönb. Murányi J. (Katica) és Huber J. (Sári) dícséretes szereplését is.

Végeztül még egy utóigazító figyelemzetet a rendezőség czimére: tiszték szobáiban, a szolgálati szabályzat megfelelő utasításához képest, levett esakövéjelenetnek.

Vasárnap, november 4-én két előadás volt. Délután 1/4 órakor adták a „**Molnár és gyermekei**” cz. darabot jóformán általános részvétlenséggel. Pedig hányzón hangoztattuk már e lap hasábjain, hogy ez a délutáni előadások miben sem különböznek az estiekétől és mindenben méltók a közönség anyagi és erkölcsi pártfogására.

Az előadás igen jó volt, a mi leginkább Berki érdeme, ki a czimszerepben igazi nagy stílus alakítást mutatott be. A nagy hatású játszott, hogy a gyéren megjelent közönség, különösen pedig a lelkes ifjúság valóságos ovatióban részesítette a társulatot ez a kiváló tagját. A többi szereplés is derekasan működött és alaposan rászolgált a sűrűn felhangzó tapsokra.

Este színe került „**Madame Sans-Gené**” Sardounek ez a világhírű műve, mely Párisban annak idején, a Théâtre des Variétés-ben megszakítás nélkül több mint 400 előadást ért és alig két év alatt megtette hódító körutat a föld körül.

Az előadás elég jó volt, bár a jelmezek nem voltak sem elég fényesek sem korhűek, a díszletek pedig épenséggel nem tudták a nézőben egy eszszári palota ragyogó pompájának illúzióját felkelteni. A czimszerepre Arday Ida vállalkozott s elismert művészetét egy új oldalról iparkodott bemutatni. Tegyük mindjárt hozzá, hogy e szándékával teljes sikert ért el, bár tagadhatatlan, hogy tudása nem e színpadon éri el tetőpontját. Napoleon Berki adta kitünően utánozva a világvevő imperator brúszk, ellenmondást nem tűrő morort. Maszkja is elég jó volt, csak a jelmezben nem lett volna szabad oly nagyon eltérnie Napoleon hagyományos gránátos egyenruhájától. Szalóky (Foushe) sikerülten játszotta meg a szamit, ravasz, óvatosan firtató és mindenről jól értesült rendőrimisztér. Gyárfás az I. felv.-ban igen szépen és hatásosan alakított, de innen kezdve a feleségével való kedves téte-át-tét kivéve, ereje rohamosan gyöngült és helyely-közel egészen a színtelenségig süllyedt alá. — Igen szép és elegáns megjelenés volt Murányi a gögős és hiú Murat királyné kicsiny szerepében; felemlítendőek továbbá Lomniczi (Neipperg) Huber J. és vadász is. Az összejáték és a rendezés ellen nincs nagyobb kifogásunk, de a közönséget illetőleg megköszönjük azt az állítást, hogy éppen a legszelembesebb ötleteket, a legszob szójátékokat nem akarta (!) megérteni! P.

Heincc Albert.

Napjainkban, midőn oly nehéz megkülönböztetni a tiszta, nemes érezt a salaktól, a jót a gonosztól, jogot az igazságtól, becsületet a becsületől, midőn annyira romlottá, frivollá váltak erkölcsünk, gondolkodásunk, szinte el sem tudjuk hinni, sem képzelní, hogy lehetnek-e sárteknék, a létért való örületes küzdelem szízádában, még oly tiszta, szigorúan puritán jellemű férfiak, kik önzetlenül munkálkodva a közélet terén, küzdeve ezernyi nehézséggel, közönyvel, eltűrve gúnyt, kicsinylést és igaztalanságot és mindeze-

kért megelékeznek munkatársaik, barátaik becsületet, őszinte szeretetével, ebből merítve maguknak újabb erőt a gondterhes munkára, a világ nagy műhelyében.

És vannak!
A kis-sztapári pusztá, egy kedves felejthetetlen jubiláris ünnepségnek volt színhelye.

Heincc Albert, a Ferenc csatorna társulat műszaki tanácsosa és üzletigazgatója, ki 1875. november hó 1-én lépett a csatorna társulat munkálékébe mint egyszerű, kezdő mérnököske, magával hozva kiváló tehetséget, zseniáltságot, vasakaratot, erős jellemet és mindezek alatt egy becsület tiszta jó szívet, — a folyó évben érte el szolgálati működésének 25. évét, melyet elsiklani nem engedett a tisztársak, alárendeltek és barátok tisztelete, hű ragaszkodása és rajongó szeretete.

Heincc Albert működése nevezetes és kiváló korszakot képez a Ferenc csatorna történetében egy műszaki, mint kommerziális tekintetben is. Tagadhatlan hogy a Ferenc csatornát, különösen a mult évtizedben súlyos válságok fenyegették, melyet nagyképsűdők tehetségtelen tehetségek idéztek elő dühöngésig menő ezélnélküli experimentálásokkal. — Ezen válságból Heincc Albert zseniáltsága, vasakarata, bámulatos munkaképessége, s sokoldalú alapos ismerete rántotta ki és mentette meg a Ferenc csatornát. — És a villogó szemű, zseniális kis mérnököt, rövid időn dirigens főmérnök, majd műszaki tanácsos lett és ez előtt harmadfél évvel a Ferenc csatorna társulat üzleti igazgatójává nevezetett ki. — Természetesen ez alatt az „üzleti” szó alatt a technikai vezetés vagyis egyszerűval minden, helyesebben szólva pedig a társulat vezetője, lelke szíve és keringő, pezsgő vére értendő.

Első és legfőbb dolga volt a sodrony vontatást, mely humbúgnál agyább nem volt és a társulatot financiaiális válsággal fenyegette, — azonnal beszüntetni, a hajós és munkás személyzetet redukálni és minden ágazatban a légszigorúbb takarékságot szem előtt tartani. — És ez mind sikerült az ő vasakarátának, pedig akkor még csak főmérnök volt. — Ezután a műszaki téren végzett áldásos és hasznos dolgokat. — Főlépítette a turbina malmokat Kis Sztapáron, Keresztúron, Szent Tamás-on, Bács Földváron, a tőn érdeke penzbe kerülő hatalmas tölgyfa-zsilipkapukat, vaskapukkal cserélte föl, melyek az ő tervei szerint készültek a monostorszeghi csatorna gépműhelyben. — A kotrógépeknek praktikus atalkítása, mind az ő zseniáltságának szüleményei, de e műveket betetőzi, az ő-becsei csatorna szakasz az ő csudalatrámított, hatalmas zsilipkapu kolozsusával, mely a modern technikának egy világra szóló remeke és amelylyel önmagának állított egy minden időkre fennálló ledühthetetlen obeliszket — Heincc Albert!

O róla mint emberről még csak ezt írhatjuk: szép ember, villogó sas szemmel, hóhéhrű hajjal, akibe még férfi is szerelmes lehet. — Gavallér és megennivaló kedves ember, igazságos, jó szívet. — Férje egy szelimes, szelid, páratlan kedvességű asszonykának és papája három anyagnak, kiket e földön: Margitnak, Dórnának és Lujzának neveznek; — továbbá papája egy komoly képi kis technikus fiúnak, a kit mi Dumától—Tiszáig csak Berokának hívunk még maig is.

Folyó hó 4-én vasárnap délben lőn a jubiláris ünnepség Kis-Sztapáron (melynek különben is Heincc Albert az ura) megtartva. — Dacára az esős, szeles időnek szép számmal gyűltek össze a tisztviselők, barátok és tisztelők, kiknek zömét a kis „Pannónia” esavargós szállította a jubileum színhelyére, mely lobogókkal végtől végig fel volt díszítve.

Zúgó éljenzés, melyből az igaz szeretet melege áradt ki, hangzott fel, midőn

a jubiláns megjelent az ünneplők körében. Meglepetten, meghatóttan tekintett szét . . . és azok a sötétben villogó saszemek könnyben úsztak, az ajkák megre-megtek, midőn Kozma László orsz. képviselő, a Ferenc csatorna társulat jogtanácsosa, érces hangon belekezdett megható remek ünnepi szónoklatába, mely itt szószertint következik:

Nagyságos Üzletigazgató Úr! Tisztelt barátom!

A Ferenc-csatorna részvénytársulat tisztviselőinek élen állítom meg Nagyságodat. Egy tisztikar élen, a melynek tagjai ma kevés kivétellel, a fegyelmi vétség ingoványai fölött járnak, mert rendelt helyüket bejelentés és igazgatói engedély nélkül elhagyták.

De azért, sőt talán éppen azért, büszkén állok e tisztikar élen ma, mert azzal az elhatározással gyűlekeztünk össze itt, hogy a Nagyságod iránt való nagyrabecsülésünk közös gondolatának áldozunk és az ünnepi szöszlős mestersége sohase volt én előttem kedvesebb, mint most, amikor Nagyságod üdvözlésére kell lelkeembe nyúlni a szavakért. . . .

Ama huszonöt év benseő tartalmát ünnepelek, melyet Nagyságod a Ferenc-csatorna részvénytársaság szolgálatában e hó elsejével betöltött. Azt a huszonöt esztendő, melynek kezdő pontjában a fiatal mérnök, istentől nyert tehetségeinek, maga szerette tudásának, szárnyait bontogatta . . . záró pontja ugyanúgy pedig az ő-becsei tisztorkolati kettős zsilip mint a hidratechnikai alkotásnak hírórkított remeke tolja fel hatalmas arányait, hogy a vízépítészet bírveves mestereit és megállítva utójában, tőlük a megfelelő tisztelést kikövetelje . . .

Eme 25 év erkölcsi tartalmának gondolatjából ünnepelek Nagyságodnak munkában fáradhatatlan, sikereiben gazdag pályafutását, aki ügyszolván naponta letette a munkabírás teherpőbját és hágott sikerről-sikerre, ott is, ahol biztos kézzel szabálózta me a víz erejét, hogy azt az ipar, a közzgazdaság szolgálatába hajtja, ott is, ahol torlaszokat kellett emelni a veszedelem ellen, mikor a háborgó vizek árján a pusztítás démona száguldozt végig.

Nagyságos igazgató Úr! Tisztelt barátom! Nem mi örökítjük meg e 25 évi pályafutást. De azt már én is megállapítom, hogy ennek a negyedszázados történetnek a csatorna testébe épített alkotásaival. — Nagyságod hire, neve, emlékezte együtt van betonba alapozva, kőbe faragva, vasba kovacsolva, érzebe öntve!!

Mi láttuk azt, mi tudjuk azt, hogy már akkor is, — mikor Nagyságod az igazgatói állás terhére még nem hozdozt, — a csatornai érdekkörfogalom gőpezetében a lendítő kereket, — a csatorna rendeltetési viszonyainak organizmusában az a főéletizmot már akkor is Nagyságod képviselte! . . .

Most pedig, amikor már kiváló érdemei az igazgatói állás díszes polczára emelték Nagyságodat, ismét mi látjuk azt, mi érezzük azt, mi mondunk bizonyosságot a mellett, — hogy Nagyságod most sem pályázta el szívet előtünk a tekintély komor dőltyűs palástjába, — a ridég becsvágy most sem dermeszti meg Nagyságod közelében a bizalom, az érzes melegét; . . . hanem igazgat; igazságos szigorral, apai szelidséggel, baráti fávorrall.

Innen van az, hogy mi a Ferenc-csatorna-részvénytársulat tisztviselői, egy eszládhöz tartozónak érezzük magunkat Nagyságod igazgatása alatt . . .

Vizsom ebből az érzésből hajtott ki az a vágyakozásunk, hogy ezt a Nagyságod erényeiben mindnyájunkat egybefoglaló verőfényes eszmét, e huszonötödik évtördulón, valamely alakban maradandó kifejezésre juttassuk: (Az ajándék-kép föllédes után:) Ine, itt van a mi közszellemünknek, a mi együttérzésünknek

jelképe, midőn Nagyságot, mint bizodalunk és nagyra becsülésünk közepontját, szeretettel körülvesszük, támogatjuk, el nem hagyjuk!!! Fogalja ezt tőlünk Nagyságod kegyesen!

S midőn most, a huszonötödik évforduló alkalmából, szeretettel üdvözöljük Nagyságot; azzal a közös fohással fordulunk a kegyes gondviseléshez; hogy Nagyságot, a hazának, családjának, de mi nekünk is, teljes erejében tartsa meg, őrizze meg!

Lelekült, szünni nem akaró éljenzés zúgott fel a gyönyörű, de hatásosan, igazi szónoki lendülettel előadott beszéd után, mely könyvet csalt a jelen voltak szemébe.

A tisztikar egy hatalmas, óriási aranykeretbe foglalt csoport képpel, a szolgaszemélyzet pedig szintén egy képcsoporttal és dohányszőlő szelencével lepte meg a jubilánst. Ki a meghatottságtól megindultan mondott köszönetet az óvációkért. — Ő csak kötelességét teljesíti — mondá válaszában — és ez az ünneplés, ez az elismerés, csakis buzdításul szolgál neki a jövőre nézve. — Külön üdvözölték őt még Landgraf János földmiv. miniszteri osztálytanácsos a vizrajzi osztály megbízásából, Szauter József csatornai tb. főmérnök, ki a közel jövőben fogja szolgálatának ötvenedik évfordulóját elérni és Oroszy Gyula titkár.

Taraczk durrogás és cigányzene mellett, vonult át a társaság Heincz Alberték magánlakásába, hol fényesen terített asztal várta az ünnepi vendégeket, kiknek soraiban ott láttuk: Landgraf János osztálytanácsost orsz. halászlai főfelügyelőt, Kozma László, Dr. Molnár Károly orsz. képviselőket, Dr. Schneider Károlyt, (Kuláró) Eichelberg Dániel rizsalmot igazgatót, Brunner Ferencet (Budapestről), Rakita László ó-szivaczi plébánost, Vályi Endre kulai kincst. ispánt, O-Szivacz község képviselőtlen Zsupánszky Lyubomir községi jegyzőt. — A Ferenc csatornai gőzvezetési vállalat képviselőtlen Nyáry Pál kapitányt és Fuderer Gyula főgépészt és művezetőt. — A csatorna társulat tisztikarából jelen voltak: Szauter József tb. főmérnök, Vojta János mérnök, Sztahulyák József gazd. főnök, Medvecký Gusztáv, Auer Ferenc, Nagy Lajos és Rezsny Béla pénztárosok, Oroszy Gyula üzletigazg. titkár, Söröss Antal fogalmazó, Jámor Béla közs. anyagszámvevő és vontatási forgalmi intéző, März Jakab műszaki segéd és a társulat vontatási fővállalkozója, az agilis és univerzális Csirszka Konrád, nemkülömben a jubiláns privát gazdaságának intézője Theisz Frigyes.

Pompás, kedélyes, családi hangulatban, cigányzene mellett folyt le a válogatott ételsorból összeállított lakoma, mely délután 1/2-2-ig kezdve egyhuzamban tartott éjjeli 2 óráig, beleértve az estebedet is. — Az első pohárköszöntőt az ünnepelt mondotta, megköszönve az óvációt, majd pedig Türr István tábornokra, a társulat einökére emelte poharát. — Igen érdekesen és szellemesen beszéltek még Landgraf tanácsos, Dr. Molnár és Kozma orsz. képviselők, ez utóbbi frenetikus hatású beszéddel üdvözölte többek közt az ünnepelt egyetlen fiát, ifj. Heincz Albertet. — Beszéltek még Dr. Schneider Károly, Szauter József főmérnök, Sztahulyák József, Nagy Lajos a távollevő tisztviselők és alkalmazottak nevében, Jámor Béla a ház úrnőjére, majd a két bácsmegyei orsz. képviselőre Kozma Lászlóra és Molnár Károly dr.-ra, Rakita László plébános és még többen, természetesen mindannyian az ünnepeltre és családjára.

A páratlan jökedvet, csakis a jubiláns házigazda és páratlan kedvességű neje, valamint a bájos házikasszony utánzóhatlan szeretetreméltósága, és szívélyessége fokozta. — Volt danolás, muzika-

szó, görögül, jökedv és kaczagás, a miről „a mi Jánosunk “ a mi kedves Vojta Jánosunk bőven gondoskodott.

Alig múlt el éjjel 2 órakor az ünnepi zaj, már reggel 6 órakor ismét zajos lett a kis pusztai állomás. — Reggelre gyűltek a vendégek s utána búcsúzás zene és énekszóval.

Es elszéledtek a vendégek a szőlőszára minden irányába, lelkükbe vésvé egy felejthetetlenül szép nap emlékéit.

Tán még most is száll a dal... „hazádnak rendületlenül!...

A kis „Paunonia“ gőzös hangos, vidám publikummal indult hazafelé s aztán mind csendesebb és csendesebb vált. Visszaestünk a mindennapi élet szürkeségébe.

A távolból újra meg újra száll oda fohászunk, Isten áldása legyen a jubiláns és az ő kedvesein!

Köszönetet mondunk újból Oroszy Gyula és Sör ss Antal uraknak, mint az ünnep főrendezőinek és mindazoknak a kiknek benne részük volt. — De sajnáljuk Kis-Sztapár kedves hölgyeit, kik az általuk tervezett kivilágítást nem cselekedhették meg úgy, a hogy ők azt kísérelték, mert az az Fimpertinens eső a legjobb indulatot is ürgévé áztatott. — Vigasztalódnak kérem, a kis Jézuska javukra írta azt, a szeretet könyvében! — ... És száll a dal... hazádnak rendületlenül, légy híve óh magyar!...

Hunyor.

A bácsi püspök Szt.-Tamason.

Az Ujvidéken székelő bácsi gör. kel. szerb püspök, Sevits Mitrofan ömeltósága, hívei látogatására Bács-Szent-Tamára jött és ott három napot töltött.

A püspök látogatásról az alábbi tudósítást adjuk:

A bácsi püspökség egyik legnagyobb és legtekintélyesebb hitközsége a szt.-tamási és így érthető az a díszes fogadtatás, a miben az oda érkezett püspök részestült. A fogadtatás és ünnepelés fénye annál értékesebb, mert az teljesen a hívek áldozatkészségéből folyt. Ugyanis a község képviselőtestülete fukaran csak 400 koronát szavazott meg e célra, mire a hívek adakozást indítottak és 2000 koronát teremtettek össze.

A községen napokkal előbb látható volt az ünnepre készülődés. Pénteken délre már a díszes diadalkapu is készen volt, a melyen hatalmas nemzeti színű zászló lengett.

A fogadó bizottság, a bandérium és a fogatok a határig mentek a püspök elé. A főpap gyönyörű négyes hintóban érkezett és hívei örömköltésai között szállott ki.

A még fiatal, deli főpapot dr. Balaton Gyula járási főbíránk fogadta diszmagyarban. Lelkes beszéddel üdvözölte a magas vendéget és ama óhajának adott kifejezést, hogy jól érezze magát az őt szeretettel körülvevő hívei között. A főpap röviden, de magyarul mondott köszönetet, bár igen törve beszél magyarul.

Ezután a község nevében Dungserszky Nesztor közs. bíró, a hitközség nevében pedig Katyanszky Lázár tb. prót.-plébános üdvözölték a püspököt.

A főpap válasza után megindult a díszes menet. Elő a lovasrendőrök, majd a polgári bandérium tüzös lovakon. A püspök fogatát pedig közel száz a szerb gazdák büszkeségét képező pompás fogat kísérte, köztük 14 négyes.

Az utcákon nagy néptömeg üdvözölte a magas vendéget, a ki a gör. kel. templom előtt leszállva, betért, a hol ima után hosszú és szép beszédet mondott. Többek közt figyelmeztette híveit arra, hogy a valláshoz való törhetlen ragaszkodás mellett ne feledkezzenek meg a hazaszeretetről sem.

A szerb templomból a róm. kath. egy-

házba ment a püspök, a hol ft. Fánecy plébános latin nyelven üdvözölte a főpapot. A klasszikus, szép beszédre a püspök — a saját vallása hivatalos nyelvéen — válaszólt és a feleketek közötti béke fűntartását hangsúlyozta.

Ezután a főpap visszavonult lakására, Dungserszky Lázár palotájába.

Este a hívek nagy fáklásmenetet vezettek a püspök lakasa elé, a hol az újjvidéki katona-zenekar adott szerenadot. Itt egy szerb tanító üdvözölte a hívek nevében a püspököt, a ki hazafias beszédet intézett a néphez. Ez este ötven terített vacsorát adott a házigazda, a melyen a község vezetői voltak hivatalosak.

Szombaton a püspök nagy segédlettel, mintegy 30 pappal, misét mondott és utána szent beszédet. Mise után a küldöttségeket fogadta.

Délben 200 terített bankett volt, a melyen az első felköszöntőt ömeltósága mondotta a legalkotmányosabb magyar királyra, majd utána a magyar kormányra és annak vezérére. Ugyancsak a püspök indítványára öfelséghez hódoló, a kormányhoz üdvözölő sürgönyt meszesített.

Ezután Katyanszky L. plébános a püspökre, dr. Balaton Gyula főbíró Dungserszky Lázár patronusra; Katyanszky Fánecy róm. kath. plébánosra; Fánecy a püspökre és Borota István kerületi espre; Ivanits J. Csirits oldakanonokra stb. stb. mondottak felköszöntőt.

Vasárnap ismét nagy misét mondott a püspök és utána látogatásokat tett a község vezető férfiaknál és egyes híveinél. A püspök leereszkedésével és szívélyes modorával elragadta híveit, a kiknél nagy népszerűsége tett szert.

Az ebéd szelkebb körben Katyanszky Lázárnál volt.

A főpap hétfőn távozott vissza székhelyére. A bandérium és hívei kocsiokon a határig kísérték... r. l.

Csarnok.

Az ártatlan.

A Z. és V. eredeti tárczája.

Írta: Fekete Iván.

(Vége.)

„Odaadom az egészet batyuska, csak ne bántsal, hét kis gyerekem van otthon. Oh batyuska ne bánts.

Gregor rá se hallgatott, csak bontotta fel a zsákok, és egy ponyvára hintett belőle jó csomót, a lova elé. Gregor kivette a ló szájából a kantárt, amire a ló vigan kezdte a zabot ropogtatni. Az asszony szótlan könnyekkel siratta kincsét.

A lovacska jöllakott, de ki is akarta magát pihenni, Gregor azt is engedte. A megmaradt zabot visszaöntötte a zsákba és az asszonyt nem engedte tovább menni. Félt, hogy elárulja. Ugy vártak az országoton vagy egy órát csendesen beszélgetve, miközben az asszony haragja is elmúlt. Ha valaki látta volna, azt hiszi, egy házaspár. De az asszony a kocsiára nem ülhetett, Gregor úgy számította ki, hogy mielőtt az asszony szólhat, neki már messzi kell lenni. Két óra múlva elhajtott a pasai kocsmá mellett, és ezzel rátért az ismerős országuatra, ahol ismert minden tengőt, buvóhelyet, kocsmát és kocsmámfélyet. Nem kellett félnie az éhenhalástól. Tudott szerezni ételt, szállást magának is, lovának is, és három heti kínos utazás után egy sötét viharos éjszaka feltűntek kicsiny falujának fehér házaí.

Gregor szíve dobogott. Örült is a viszontlátásnak, de félt is az elfogatástól. Azért tőkben akart bevonulni falujába. A falu szélén megállt, a lovat kifogta, megcsókolta háromszor a homlokát, és ráütött ostaróval. A ló ijedten menekült az utcák felé.

